LA SCOPERTA DELL' OLANDA



Eindverslag
Rapporto conclusivo

Nederlands letterenfonds
dutch foundation for literature

Kingdom of the Netherlands

Inhoudsopgave *Indice*

Voorwoord *Premessa*	*3*
Inleiding *Introduzione*	*6*
Het logo *Il logo*	*7*
Activiteitenkalender *Calendario delle attività*	*8*
Persreis *Viaggio stampa*	*11*
Talking Past Each Other	*12*
Dedica Festival: Kader Abdolah	*14*
Salone Internazionale del Libro di Torino	*16*
Festivaletteratura	*24*
Podcast *La scoperta dell'Olanda*	*25*
Vertalers *Traduttori*	*25*
Vakgroepen *Neerlandistica*	*27*
Straatkunst *Arte urbana*	*27*
Vooruitblik *Guardando avanti*	*29*
Auteurs en boeken *Autori e libri*	*30*
Het team *La squadra*	*32*
Contacten *Contatti*	*32*

Voorwoord *Premessa*

Het afgelopen jaar heeft de gezamenlijke inzet van het Nederlands Letterenfonds en het postennet in Italië geleid tot de indrukwekkende literaire campagne *La scoperta dell'Olanda*.

Met zoveel fantastische optredens en evenementen is het moeilijk om een hoogtepunt te kiezen uit het afgelopen literaire jaar. Het gastlandschap op de Salone del Libro in Turijn en de grote Nederlandse focus op Festivaletteratura in Mantua waren beide ontzettend succesrijk en vormden het zichtbare hart van de literaire campagne. Ook de dingen die blijvender zijn zie ik als hoogtepunten van deze campagne: de naamsbekendheid van de grote delegatie auteurs die in Italië hebben opgetreden, de – hopelijk – vele nieuwe titels die door Italiaanse uitgevers aangekocht zullen worden en het aantrekken van nieuwe vertalers Nederlands-Italiaans. Maar ook de prachtige podcast die vele thema's in de Nederlandse literatuurgeschiedenis belicht, de contacten met Italiaanse festivals en lezers die zijn gelegd, en natuurlijk de twee muurschilderingen met als thema's de boeken van twee grootmeesters uit de Nederlandse literatuur: Cees Nooteboom en Guus Kuijer.

Het is een groot voorrecht dat de Nederlandse literatuur in Italië zo warm wordt onthaald. Dit campagnejaar bevestigde de groeiende literaire uitwisseling die plaatsvindt tussen onze landen en biedt een stevig fundament voor verdere en nog nauwere samenwerking. Ik denk dat er alle reden is om te verwachten dat deze interesse zich in de komende jaren verder zal verdiepen.

Dank aan alle betrokkenen aan het prachtige project!

Negli ultimi dodici mesi, l'impegno congiunto del Nederlands Letterenfonds e della rete diplomatica nei Paesi Bassi in Italia ha dato vita all'imponente campagna letteraria La scoperta dell'Olanda.

Con così tante presentazioni ed eventi straordinari, è difficile scegliere un momento culminante di questo intenso anno letterario. La presenza come paese ospite al Salone del Libro di Torino e il grande focus dedicato ai Paesi Bassi al Festivaletteratura di Mantova sono stati entrambi successi straordinari e hanno rappresentato il cuore visibile della campagna. Ma considero fondamentali anche le azioni volte a ottenere risultati nel medio e lungo termine: la notorietà acquisita dalla grande delegazione di autori olandesi intervenuti in Italia, i numerosi nuovi titoli che si spera gli editori italiani decideranno di pubblicare, il coinvolgimento di nuovi traduttori dal neerlandese all'italiano. E ancora: lo splendido podcast che esplora tanti temi della storia letteraria olandese, i contatti avviati con festival e lettori italiani e, naturalmente, i due murales ispirati a libri di grandi maestri della letteratura olandese: Cees Nooteboom e Guus Kuijer.

È un privilegio vedere la letteratura olandese accolta con tanto calore in Italia. Quest'anno di campagna ha confermato il crescente scambio letterario tra i nostri Paesi e rappresenta una base solida per una cooperazione ancora più stretta e profonda. Credo ci siano tutte le ragioni per aspettarsi che questo interesse continui a crescere nei prossimi anni.

Un sentito ringraziamento a tutti coloro che hanno contribuito a questo bellissimo progetto!



Romkje de Bildt

Directeur Nederlands Letterenfonds
Direttrice della Fondazione olandese per la letteratura

Met trots presenteren wij dit eindrapport van *La scoperta dell'Olanda*, een campagne waarin Nederland en Italië elkaar hebben ontmoet via het prachtige medium van de literatuur.

Als net aangetreden ambassadeur in Rome ben ik verheugd om de levendigheid van de betrekkingen tussen Nederland en Italië te constateren, ook op cultureel gebied. Die levendigheid blijkt duidelijk uit dit literaire jaar, dat grotendeels plaatsvond tijdens het mandaat van mijn voorganger, Willem van Ee, aan wie ik mijn dank wil uitspreken.

De rijkdom van deze campagne, een initiatief van het Nederlands Letterenfonds en het postennetwerk Italië, lag niet alleen in het aantal activiteiten of de kwaliteit van de deelnemende auteurs, maar vooral in de intensieve samenwerking tussen alle betrokkene partijen. Universiteiten, festivals, culturele centra, bibliotheken, uitgevers, vertalers en lokale overheden: ieder speelde een unieke rol in het creëren van een vruchtbare dialoog tussen onze twee landen. *La scoperta dell'Olanda* heeft eens te meer aangetoond hoeveel waarde er schuilt in culturele samenwerking. In tijden waarin internationale verhoudingen onder druk staan, blijven dialoog en verbeelding van essentieel belang. Literatuur biedt geen pasklare antwoorden, maar zij opent wel werelden. Dat Italiaanse lezers dit jaar via meer dan 110 activiteiten kennis konden maken met uiteenlopende stemmen uit de Nederlandse literatuur, is niet alleen een succes voor de initiatiefnemers, maar ook een teken van de blijvende relevantie van culturele dialoog in de internationale betrekkingen. Deze campagne is een schoolvoorbeeld van wat culturele samenwerking vermag: het smeden van duurzame relaties, het stimuleren van wederzijds begrip en het leggen van fundamenten voor toekomstige projecten. Wij zijn dan ook onze partners, Italiaans en Nederlands, bijzonder dankbaar voor hun inzet, visie en enthousiasme.
Ik ben blij om de komende maanden betrokken te zijn bij de slotevents van het programma. En enthousiast over het vooruitzicht van nieuwe literaire projecten die wij samen met onze partners mogelijk zullen maken. De reis van *La scoperta dell'Olanda* mag formeel tot een einde komen, maar haar effecten zullen hopelijk nog lang voelbaar blijven.

Siamo orgogliosi di presentare questo rapporto finale di La scoperta dell'Olanda, *una campagna in cui i Paesi Bassi e l'Italia si sono incontrati attraverso il meraviglioso medium della letteratura.*

Come ambasciatore da poco insediato a Roma, sono felice di constatare la vivacità delle relazioni tra i Paesi Bassi e l'Italia, anche nel settore culturale. Una vivacità testimoniata da quest'anno letterario, che si è svolto in gran parte durante il mandato del mio predecessore, Willem van Ee, al quale desidero esprimere la mia gratitudine.

La ricchezza di questa campagna, un'iniziativa della Fondazione olandese per la letteratura e della rete diplomatica dei Paesi Bassi in Italia, non risiede solo nel numero di attività o nella qualità degli autori coinvolti, ma soprattutto nella collaborazione intensa tra tutti i soggetti partecipanti. Università, festival, centri culturali, biblioteche, case editrici, traduttori e istituzioni locali: ciascuno ha svolto un ruolo unico nel creare un dialogo fertile tra i nostri due Paesi.
La scoperta dell'Olanda *ha dimostrato ancora una volta quanto sia preziosa la cooperazione culturale. In tempi in cui le relazioni internazionali sono spesso messe sotto pressione, il dialogo e l'immaginazione restano fondamentali. La letteratura non offre risposte immediate, ma apre mondi. Il fatto che quest'anno i lettori italiani abbiano potuto ascoltare le molteplici voci della letteratura olandese in oltre 110 appuntamenti, è non solo un successo per i promotori, ma anche un segno della costante rilevanza del dialogo culturale nelle relazioni internazionali. Questa campagna è un esempio perfetto di ciò che può generare la cooperazione culturale: la costruzione di legami duraturi, la promozione della comprensione reciproca e la creazione delle basi per progetti futuri. Siamo profondamente grati ai nostri partner, italiani e olandesi, per il loro impegno, la loro visione e il loro entusiasmo. Sono felice di poter partecipare agli eventi conclusivi che si terranno nei prossimi mesi, ed entusiasta alla prospettiva dei nuovi progetti letterari che, come rete diplomatica, renderemo possibili insieme ai nostri partner. Il viaggio di* La scoperta dell'Olanda *si avvia alla sua conclusione formale, ma i suoi effetti, ci auguriamo, si faranno sentire ancora a lungo.*



Michael Stibbe

Ambassadeur van het Koninkrijk der Nederlanden in Italië
Ambasciatore del Regno dei Paesi Bassi in Italia


LA SCOPERTA DELL' OLANDA
Programma letteratura dai Paesi Bassi
Salone Internazionale del Libro Torino
15 — 19 Maggio 2025
SALONE INTERNAZIONALE DEL LIBRO TORINO
"DE TAAL DER LIEFDE IS INTERNATIONAAL"
Il linguaggio dell'amore è internazionale
Gerard Reve
Nederlands letterenfonds dutch foundation for literature
Kingdom of the Netherlands

Inleiding *Introduzione*

In de afgelopen decennia is het aantal Nederlandse boeken dat jaarlijks in het Italiaans wordt vertaald flink gestegen. Van enkele titels in de jaren negentig tot ongeveer veertig in 2025, wat deels het resultaat is van een systematische aanpak van het Nederlands Letterenfonds, het postennetwerk Italië en de Italiaanse partners. Waar vertalingen van Nederlandse boeken vroeger sporadisch werden uitgegeven door een kleine groep uitgevers, is er nu veel meer contact over en weer. Nederlandse auteurs zijn steeds vaker te gast op belangrijke literaire festivals in Italië, waarbij de samenwerking met het postennetwerk inmiddels stevig is verankerd. Dat leidde ertoe dat in mei 2024 werd aangekondigd dat Nederland gastland zou zijn op de 37e editie van de Salone Internazionale del Libro di Torino, de grootste boekenbeurs in Italië: een uitgelezen kans om extra impuls te geven aan de groeiende populariteit van Nederlandse boeken in Italië.

Met de campagne *La scoperta dell'Olanda* bundelden het Letterenfonds en postennetwerk Italië hun krachten om een jaar lang de Nederlandse literatuur in Italië in de schijnwerpers te zetten. Het programma liep van september 2024 tot in de herfst van 2025, met een duidelijk hoogtepunt tijdens de Turijnse Salone del Libro. De titel, Italiaans voor 'De ontdekking van Holland', is naast een uitnodiging aan de Italiaanse lezers om de Nederlandse literatuur te ontdekken, ook een verwijzing naar het gelijknamige boek van Jan Brokken, dat net voor de Salone in Italië verscheen in de vertaling van Claudia Cozzi.

Het initiatief presenteerde de Nederlandse literatuur in al haar breedte: van fictie tot non-fictie, van poëzie tot graphic novels en klassiekers tot kinder- en jeugdboeken. Italië maakte kennis met de Nederlandse literatuur door middel van interviews, lezingen en publieke optredens, maar ook residenties, (vertaal)workshops, podcasts en bezoekersprogramma's. Dit alles om de aandacht voor

Negli ultimi decenni, il numero di libri olandesi tradotti annualmente in italiano è aumentato in misura significativa. Da poche pubblicazioni si è passati a circa quaranta titoli l'anno, in parte grazie un approccio sistematico adottato dalla Fondazione olandese per la letteratura, dalla rete diplomatica olandese in Italia e dai partner locali. Se in passato le traduzioni italiane di libri olandesi venivano pubblicate sporadicamente da un piccolo gruppo di editori, oggi i contatti si sono intensificati in misura significativa. Gli autori olandesi sono sempre più spesso ospiti dei principali festival letterari italiani, la cui collaborazione con la rete diplomatica è ormai ben consolidata. A maggio 2024 risale l'annuncio che i Paesi Bassi sarebbero stati ospiti d'onore alla XXXVII edizione del Salone Internazionale del Libro di Torino, la più importante fiera libraria del Bel Paese: un'occasione ideale per dare ulteriore impulso alla crescente popolarità della letteratura olandese in Italia.

Con la campagna La scoperta dell'Olanda, *la Fondazione olandese per la letteratura e la rete diplomatica olandese in Italia hanno unito le forze per mettere sotto i riflettori la letteratura dei Paesi Bassi per un anno intero e in tutto lo Stivale. Il programma si è articolato da settembre 2024 fino all'autunno del 2025, con un punto culminante a Torino. Il titolo della campagna è un omaggio all'omonimo libro di Jan Brokken, pubblicato in Italia proprio in vista del Salone nella traduzione di Claudia Cozzi.*

L'iniziativa ha presentato la letteratura olandese in tutta la sua varietà: dalla narrativa alla saggistica, dalla poesia ai graphic novel e alla letteratura per l'infanzia. Attraverso interviste, letture e incontri pubblici, ma anche residenze, workshop, podcast e programmi di visita. Con l'obiettivo di massimizzare l'attenzione per i libri olandesi tradotti in italiano e al tempo stesso creare relazioni capaci di dare frutti nel medio e lungo periodo.
La scoperta dell'Olanda ha interessato festival e istituzioni culturali di rilievo, come Festivaletteratura (Mantova),

Nederlandse boeken in Italiaanse vertaling te maximaliseren én relaties tot stand te brengen die op (middel)lange termijn vruchten kunnen afwerpen.

La scoperta dell'Olanda reisde langs toonaangevende festivals en culturele instellingen zoals Festivaletteratura (Mantua), Pordenonelegge en Dedica (Pordenone), Museion (Bolzano), Una Marina di Libri (Palermo), Tuttestorie (Cagliari) en vele andere. Met deze literaire ontdekkingstocht werd niet alleen het werk van Nederlandse auteurs internationaal zichtbaar gemaakt, maar ook een brug geslagen tussen de literaire netwerken van beide landen.

Daarnaast weerspiegelde het programma het engagement van Nederland om cultuur in te zetten als middel voor een gedeelde maatschappelijke reflectie. Schrijvers en illustratoren uit Nederland gingen in dialoog met hun Italiaanse publiek en collega's over actuele thema's als duurzaamheid, postkoloniale erfenissen, gender, identiteit, kunstmatige intelligentie en nieuwe vormen van verhalen vertellen.

La scoperta dell'Olanda is ontstaan in nauwe samenwerking met Nederlandse en Italiaanse partners, inclusief uitgevers, vertalers, journalisten en vakgroepen – een omvangrijke gemeenschap van (boeken)professionals die zich met passie inzetten voor de verspreiding van de Nederlandse literatuur in Italië, en aan wie wij dit verslag willen opdragen.

Pordenonelegge e Dedica (Pordenone), Museion (Bolzano), Una Marina di Libri (Palermo), TutteStorie (Cagliari) e molti altri. Questo viaggio letterario ha dato visibilità internazionale al lavoro degli autori olandesi e costruito ponti tra le reti letterarie dei due Paesi.

Il programma ha inoltre rispecchiato l'impegno dei Paesi Bassi nell'usare la cultura come strumento di riflessione condivisa. Scrittori e illustratori olandesi hanno dialogato con il pubblico e i colleghi italiani su temi attuali come la sostenibilità, le eredità postcoloniali, il genere, l'identità, l'intelligenza artificiale e le nuove forme di narrazione.

La scoperta dell'Olanda *è nato in stretta collaborazione con partner nei Paesi Bassi e in Italia, inclusi editori, traduttori, giornalisti e sezioni di neerlandistica: un'ampia comunità di professionisti del libro che si impegnano con passione per la diffusione della letteratura olandese in Italia, e alla quale dedichiamo questo rapporto.*

Het logo

Het logo van *La scoperta dell'Olanda*, ontworpen door de Nederlandse illustrator Floor Rieder, verbeeldt op treffende wijze het avontuur van ontdekking en culturele uitwisseling. In haar herkenbare en gedetailleerde stijl toont Rieder op speelse wijze symbolen van kennis en verbeelding. Het logo is meer dan alleen een visuele identiteit. Het is een ware uitnodiging tot het ontdekken van het Nederlandse literaire landschap.

Il logo

Il logo di La scoperta dell'Olanda*, disegnato dalla pluripremiata illustratrice Floor Rieder, rappresenta in modo incisivo l'avventura della scoperta e dello scambio culturale. Nel suo stile riconoscibile e dettagliato, Rieder combina simboli giocosi di conoscenza e immaginazione. Il logo non è soltanto un'identità visiva, ma una vera e propria porta poetica sul paesaggio letterario che* La scoperta dell'Olanda *intende dischiudere.*



Activiteitenkalender
Calendario delle attività

18-22/9/24	Pordenonelegge	Pordenone	Geert Mak Rico Hop Yorick Goldewijk
2-6/10/24	Tuttestorie	Cagliari	Edward van de Vendel
12/10/24	Poetry Vicenza	Vicenza	Ineke Holzhaus
17-19/10/24	Laboratorio neerlandico	Rome	Arnon Grunberg
20-26/10/24	tour	Bari Lecce Putignano Altamura Aradeo	Enne Koens
17/11/24	Bookcity	Milaan	Anya Niewierra
5/12/24	Più libri più liberi	Rome	Rondetafelgesprek over Nederlandse klassiekers met F. Paris, M. Prandoni en A. De Sortis *Tavola rotonda sui classici olandesi con F. Paris, M. Prandoni e A. De Sortis*
24-26/2/25	press tour	Amsterdam	Dido Michielsen Tom Hofland Auke Hulst Jan Brokken Anya Niewierra Frank Westerman Babs Gons Ellen Deckwitz Floor Rieder Aimée de Jongh
1/3-18/4/25	Talking Past Each Other	Bolzano	Gershwin Bonevacia Daniëlle Zawadi
15-22/3/25	Dedica Festival	Pordenone	Kader Abdolah
31/3-3/4/25	Children's Book Fair	Bologna	Yorick Goldewijk Jan Paul Schutten Loes Riphagen Mark Janssen
4/4/25	Libro Aperto	Salerno	Jan Paul Schutten
12-13/5/25	tour	Catania	Marc ter Horst
15-19/5/25	Salone Internazionale del Libro	Turijn	Simone Atangana Bekono Olivier van Beemen Marieke ten Berge Hanna Bervoets Jan Brokken Ellen Deckwitz Mathijs Deen Nikki Dekker Yorick Goldewijk

			Tom Hofland Marc ter Horst Auke Hulst Aimée de Jongh Dido Michielsen Anya Niewierra Ilja Leonard Pfeijffer Floor Rieder Gideon Samson
18-23/5/25	tour	Bergamo Brescia Bassano del Grappa Rovereto Vicenza	Jan Brokken
18-21/5/25	tour	Turijn Padua Arezzo Florence Rome	Francien Regelink
7-8/6/25	Una Marina di Libri	Palermo	Loes Riphagen Olivier van Beemen Dido Michielsen
5/7/25	UlisseFest	Ancona	Jan Brokken
4-7/9/25	Festivaletteratura	Mantua	Eva Meijer Frank Westerman Marc ter Horst Guus Kuijer Ilja Leonard Pfeijffer Willem-Jan Verlinden Jan Brokken Judith Koelemeijer Floor Rieder
17-21/9/25	Pordenonelegge	Pordenone	Gideon Samson Jan Brokken
28/9/25	Archivio Aperto	Bologna	Judith Koelemeijer
30/9-6/10/25	Tuttestorie	Cagliari	Enne Koens
3-5/10/25	Internazionale	Ferrara	Frank Westerman Jaap Scholten
8/10/25	Premio Strega Poesia	Rome	Babs Gons
16-19/10/25	Conversazioni sul futuro	Lecce	Olivier van Beemen Joël Broekaert Max Nieuwdorp
13-16/11/25	tour	Milaan Cuneo Turijn	Judith Koelemeijer

la Repubblica

L'INTERVISTA

"La letteratura deve combattere gli estremismi"

Scrittura e impegno. Parla l'autore olandese Frank Westerman
Il suo Paese sarà ospite d'onore al prossimo Salone del libro di Torino

dalla nostra inviata **Raffaella De Santis**

L'Espresso

OLANDA, COVO DI SCRITTORI

di **Eliana Di Caro**

Sembra di vederli, i ragazzi e le ragazze del '66 che si radunano in piazza Spui, nel cuore di Amsterdam, attorno alla statua del *Lieverdje* ("tesoruccio" in italiano), un ragazzino di strada. Arrivano qui in sella alle biciclette rigorosamente bianche, il loro simbolo. Fumano marijuana, ballano, invocano diritti e libertà. È il Sessantotto due anni prima del Sessantotto perché qui, spesso, le cose accadono in anticipo.

Al tempo stesso, nella «città più anarchica dell'Olanda» (parole di Jan Brokken), a pochi passi dalla piazza dove si scatenavano i *provos* c'è un posto immerso nella quiete e nel silenzio (i responsabili della sicurezza intimano di non violarlo): è il complesso della Corte delle Beghine, risalente al XIV secolo, tanti edifici in circolo che ospitavano le donne dedite al volontariato e all'assistenza ai poveri, oggi destinati ad anziane e vedove che lì condividono le loro solitudini. C'è anche una chiesa protestante (tale dal 1578), di fronte alla quale ne "resisteva" una cattolica nascosta all'interno di una casa: una clandestinità che ci ricorda i turbolenti anni della Riforma.

JAN BROKKEN NEL SUO NUOVO LIBRO DESCRIVE UNA COMUNITÀ DI ARTISTI GIUNTI DA VARI STATI: L'EUROPA PRIMA DELL'EUROPA

TORINO

Olanda ospite d'onore al Salone del Libro

Saranno venti gli autori olandesi presenti al Salone del Libro di Torino nell'anno in cui l'Olanda è Paese ospite d'onore. In vista di questo momento e dell'interesse suscitato dalla produzione olandese nella letteratura, saggistica, graphic novel, è partito il progetto *La scoperta dell'Olanda. Un anno di libri dai Paesi Bassi* per avvicinare il pubblico italiano alle voci del mondo culturale olandese. Un'iniziativa della Fondazione olandese per la Letteratura e dell'Ambasciata e Consolato Generale del Regno dei Paesi Bassi in Italia.

Il Sole 24 ORE

SE IL FUTURO PASSA PRIMA DAI CANALI

Città & identità. Amsterdam ha da sempre avuto la capacità di anticipare i costumi ed è stata teatro di grandi fatti storici. I suoi intellettuali lo sanno

CORRIERE DELLA SERA

La missione Il progetto di avvicinamento alla rassegna di maggio. Alla scoperta delle voci più significative del regno: Ellen Deckwitz e Babs Gons

Paesi Bassi poetici dall'anima tech «Insta poetry e ragazzi, parliamo a tutti»

La vivacità culturale dell'Olanda, ospite d'onore al Salone di Torino

Persreis

Viaggio stampa

In de opmaat naar de Salone del Libro hebben we een persreis naar Amsterdam georganiseerd voor tien Italiaanse cultuurjournalisten. Op deze reis konden de deelnemers nader kennis maken met de Nederlandse literatuur en boekenwereld, evenals met de culturele infrastructuur ter ondersteuning daarvan. Daarnaast ontmoetten ze enkele auteurs die later naar Turijn en andere plekken in Italië zouden afreizen.

De journalisten vertegenwoordigden de voornaamste nieuwsmedia in Italië, waaronder kranten (*Corriere della Sera*, *la Repubblica*, *Il Sole 24 Ore*, *Il Foglio*), een cultureel tijdschrift (*l'Espresso*), een tv-zender (*RaiNews24*), een radiostation (*RadioRai*), een persbureau (*ANSA*) en een website (*Linkiesta*). De vele ontmoetingen leidden tot een verbazingwekkend groot aantal artikelen, tv- en radio-items die het Italiaanse publiek niet alleen meer inzicht geven in de literatuur, maar ook in de Nederlandse geschiedenis, cultuur en maatschappij.

Tot de hoogtepunten van het programma behoorden de interviews met zes auteurs (Dido Michielsen, Tom Hofland, Frank Westerman, Auke Hulst, Anya Niewierra) in het Ambassade Hotel, een literaire wandeling door de grachtengordel met uitzonderlijke gids Jan Brokken, en een bezoek aan het Rijksmuseum met de dichters Babs Gons en Ellen Deckwitz.

In preparazione al Salone del Libro abbiamo organizzato un press tour ad Amsterdam per dieci giornalisti culturali italiani. I partecipanti hanno potuto conoscere da vicino la letteratura e il mondo editoriale olandese, oltre alla rete culturale che li sostiene. Hanno anche incontrato alcuni degli autori che sarebbero poi partiti per Torino.

*I giornalisti rappresentavano le principali testate italiane, tra cui quotidiani (*Corriere della Sera*, la Repubblica*, Il Sole 24 Ore*, Il Foglio*), un settimanale (*l'Espresso*), una rete televisiva (*RaiNews24*), una radio (*RadioRai*), un'agenzia di stampa (*ANSA*) e una testata online (*Linkiesta*). I numerosi incontri hanno prodotto diversi articoli, servizi televisivi e radiofonici che hanno offerto al pubblico italiano non solo uno sguardo sulla letteratura olandese, ma anche sulla storia, la cultura e la società dei Paesi Bassi.*

Tra i momenti salienti del programma: le interviste a sei autori (Dido Michielsen, Tom Hofland, Frank Westerman, Auke Hulst, Anya Niewierra) all'Ambassade Hotel, una passeggiata letteraria tra i canali con una guida d'eccezione (Jan Brokken), e una visita al Rijksmuseum con le poetesse Babs Gons ed Ellen Deckwitz.

Talking Past Each Other

Van 17 februari tot 31 maart 2025 vond een artist-in-residenceproject plaats waarbij twee dichters uit Nederland te gast waren. Gershwin Bonevacia en Daniëlle Zawadi brachten elk twee weken door in Zuid-Tirol, samen met lokale makers, chefs en academici, om het thema 'misverstanden' te onderzoeken – niet als mislukking, maar als onverwachte creatieve kracht.

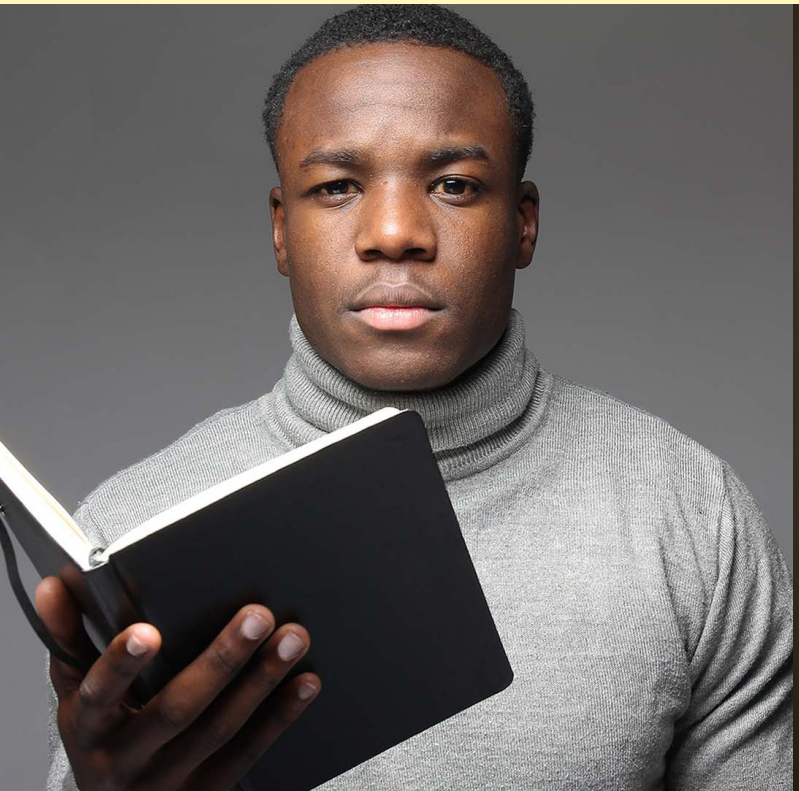
Het project, gecureerd door Museion Art Club, eindigde in een performatief diner in Museion Bolzano. Tijdens deze avond reflecteerden de auteurs met hun poëzie op indrukken die ze tijdens hun verblijf hadden opgedaan. Geluidskunstenaar Zolf & Saturn en componist Valentin Gasser verzorgden muzikale interventies die aansloten bij de thematiek van de residentie.

Het project is vastgelegd in een publicatie waarin recepten en poëzie met elkaar vervlochten zijn, zodat lezers de ervaring van de residentie en het diner opnieuw kunnen beleven. Het boekje is gratis beschikbaar, zowel gedrukt als digitaal via het platform van Museion Art Club. Daarnaast wordt het verhaal achter het project verteld in deze video.

Dal 17 febbraio al 31 marzo 2025 si è tenuto un progetto di residenza artistica che ha coinvolto due poeti ospiti dai Paesi Bassi. Gershwin Bonevacia e Daniëlle Zawadi hanno trascorso due settimane ciascuno in Alto Adige insieme a creativi locali, chef, ricercatrici e ricercatori accademici per esplorare il tema dell'incomprensione, non come fallimento, ma come forza creativa inaspettata.

Il progetto, curato da Museion Art Club, è culminato in una cena performativa al Museion di Bolzano, durante la quale gli autori si sono esibiti in riflessioni poetiche sviluppate durante la loro residenza, mentre il sound artist Zolf & Saturn e il compositore Valentin Gasser hanno presentato momenti musicali, creando dialoghi sonori in armonia con i temi delle residenze.

Il tutto è documentato in una pubblicazione che intreccia ricette e poesia, consentendo a lettrici e lettori di rivivere l'esperienza della residenza e della cena performativa. Il libretto è disponibile gratuitamente sia in formato fisico che digitale sulla piattaforma Museion Art Club. Il progetto è inoltre raccontato in questo video.






TALKING
PAST
EACH
OTHER*
ALL'ALTR*

Dedica Festival: Kader Abdolah

Het Dedica Festival in Pordenone is opgebouwd rond één centrale figuur uit de internationale cultuurwereld, met als doel het publiek – in de loop van een week – de kans te bieden een groot auteur te ontmoeten en kennis te maken met zijn of haar intellectuele, creatieve en menselijke belevingswereld. De editie van 2025 was gewijd aan Kader Abdolah.

Het programma, samengesteld door culturele organisatie Thesis, bestond uit elf verschillende evenementen waaronder ontmoetingen, theatervoorstellingen, filmvertoningen en tentoonstellingen waarin ballingschap, geheugen en identiteit centraal stonden. Onder de gasten bevonden zich de beroemde pianist Ramin Bahrami en de bekroonde World Press Photo-fotograaf Manoocher Deghati, met de tentoonstelling Eyewitness: Iran, een aangrijpende visuele reis door geschiedenis, conflict en verzet. Ook op het programma stond de vertoning van de documentaire *Getting Older Is Wonderful*, over het leven van Abdolah, met deelname van regisseur Fabrizio Polpettini.

Il Dedica Festival di Pordenone è costruito attorno a una singola personalità della cultura internazionale, con l'obiettivo di offrire al pubblico, nell'arco di una settimana, l'opportunità di incontrare un grande autore e di conoscerne i percorsi intellettuali e le vicende creative e umane. L'edizione 2025 è stata dedicata a Kader Abdolah.

Esilio, memoria e identità i temi al centro del programma, curato dall'associazione culturale Thesis e composto da undici appuntamenti fra incontri, spettacoli teatrali, proiezioni e mostre. Fra gli ospiti, il celebre pianista Ramin Bahrami e il fotoreporter premio World Press Photo Manoocher Deghati, con la mostra Eyewitness: Iran, toccante viaggio visivo fra storia, conflitto e resistenza. In cartellone anche la proiezione del documentario Getting Older Is Wonderful*, sulla vita di Abdolah, con la partecipazione del regista Fabrizio Polpettini.*




Paesi Bassi
Ospite d'onore a #SalTo25
edizioni e/o
ASTROLABIO
UBALDINI
ASTROLABIO
UBALDINI
Adagio
Cambiare se stessi
Le Ninfe del Lago Lucente

Salone Internazionale del Libro di Torino

De Salone Internazionale del Libro in Turijn is een van de grootste literaire evenementen van Europa. Jaarlijks trekt de beurs honderdduizenden bezoekers. Het is een plek van ontmoeting, dialoog en culturele uitwisseling. Bij de 37e editie van deze publieksbeurs, die van 15 t/m 19 mei 2025 plaatsvond, was Nederland gastland. Dat betekende: een centrale stand op de beurs, een rijk programma met auteurs en boekenprofessionals, en veel zichtbaarheid in de Italiaanse media. Het gastlandschap bood een bijzondere kans om de Nederlandse literatuur in al haar vormen te tonen en duurzame banden te smeden.

De officiële Nederlandse delegatie bestond uit maar liefst 18 schrijvers en illustratoren en werd tevens vergezeld door een tiental Nederlandse uitgevers en agenten die deelnamen aan het Rights Centre met als doel om Nederlandse titels te verkopen en buitenlandse titels aan te kopen.

De Turijnse Salone werd op donderdagochtend 15 mei officieel geopend voor een groot publiek van literaire professionals en nationale en lokale pers. Minister van Buitenlandse Zaken Veldkamp verwelkomde het Italiaanse publiek met een persoonlijke videoboodschap over zijn liefde voor boeken en een uitnodiging om Nederland te ontdekken. Op het podium, naast hoogwaardigheidsbekleders als Stefano Lo Russo, burgemeester van Turijn en Minister van Cultuur Alessandro Giuli, presenteerde Willem van Ee, ambassadeur te Italië, het gastlandslandschap. Hij onderstreepte het belang van literatuur als bruggenbouwer en noemde de goede bilaterale relaties met Italië.

Het gastlandschap werd bekroond door een prachtige Nederlandse stand en was een perfecte weerspiegeling van het *Scoperta dell'Olanda*-logo. Vloeiende lijnen, organische en recyclebare materialen, comfortabele zitplaatsen en uitnodigend design zorgden ervoor dat langslopend publiek direct werd aangetrokken en zich welkom voelde op de stand.

Il Salone Internazionale del Libro di Torino è uno dei più grandi eventi letterari d'Europa. Ogni anno attira centinaia di migliaia di visitatori. È un luogo di incontro, dialogo e scambio culturale. Alla XXVII edizione della fiera, che si è tenuta dal 15 al 19 maggio 2025, i Paesi Bassi sono stati ospiti d'onore, il che ha comportato uno stand centrale all'interno della fiera, un ricco programma con autori e professionisti del libro e grande visibilità sui media italiani. Il Salone ha rappresentato un'occasione speciale per mostrare la letteratura olandese e per costruire legami duraturi.

La delegazione ufficiale olandese era composta da ben diciotto scrittori e illustratori, accompagnati da una decina di editori e agenti dei Paesi Bassi che hanno partecipato al Rights Centre con l'obiettivo di vendere titoli olandesi e acquistare titoli stranieri.

Il Salone di Torino è stato inaugurato la mattina di giovedì 15 maggio, di fronte a un vasto pubblico di professionisti del settore editoriale e della stampa nazionale e locale. Il ministro Veldkamp ha dato il benvenuto ai presenti con un videomessaggio sul suo amore per i libri, invitando i lettori italiani a scoprire i Paesi Bassi. Sul palco, accanto a rappresentanti istituzionali come Stefano Lo Russo, sindaco di Torino, e il Ministro della Cultura Alessandro Giuli, l'ambasciatore Willem van Ee ha presentato il programma olandese, sottolineando il valore della letteratura come strumento di dialogo e le ottime relazioni bilaterali con l'Italia.

La partecipazione dei Paesi Bassi come ospiti d'onore è stata coronata da uno splendido stand, perfetto riflesso del logo di La scoperta dell'Olanda. Linee fluide, materiali organici e riciclabili, sedute confortevoli e un design accogliente hanno attratto subito il pubblico di passaggio, che si è sentito il benvenuto.



Romkje de Bildt en ambassadeur Willem van Ee schenken een 'literair tegeltje' aan Silvio Viale (president Torino Città del Libro).
Romkje de Bildt e l'ambasciatore Willem van Ee donano una 'maiolica letteraria' a Silvio Viale (presidente di Torino Città del Libro).



Een van de vele ontmoetingen op de Nederlandse stand.
Uno dei numerosi incontri allo stand dei Paesi Bassi.

Dit gevoel van gastvrijheid werd nog meer bevorderd door de permanente activiteiten op de stand: bezoekers ontworpen Delftsblauwe tegels met hun favoriete literaire citaat, onder leiding van Gert Jan Pos, en met de interactieve Poem Booth van studio VOUW kon het publiek gepersonaliseerde gedichten maken op basis van een foto, AI en het werk van dichter Ellen Deckwitz. Op de stand werden 100 'literaire tegeltjes' per uur getekend, en de Poem Booth genereerde maar liefst 7.500 gedichten in vijf dagen.

Dagelijks werden op de stand vele interessante ontmoetingen georganiseerd met auteurs, maar waren er ook sessies over de praktijk van het literair vertalen, werd er een hommage gebracht aan het werk van Cees Nooteboom en werden er live podcasts opgenomen. De auteurs presenteerden daarnaast hun recentste boek in de zalen van de Salone en illustratoren betoverden kinderen met magische tekenworkshops. Eén van de best bezochte activiteiten was het publieksgesprek met Ilja Leonard Pfeijffer en Christian Greco, directeur van het Egyptisch Museum en honorair consul van Nederland in Turijn. Persmomenten ontbraken eveneens niet, alsook ontmoetingen met het publiek door middel van boeksigneringen. De feedback van uitgevers, bezoekers en alle betrokkene partijen was bijzonder positief. Het Nederlandse gastlandschap werd geprezen om zijn sterke programma, de diversiteit aan auteurs en de inspirerende evenementen.

Ook in de stad, tijdens het randprogramma genaamd SaloneOFF, waren er volop Nederlandse auteurs en artiesten aanwezig. Dit zorgde voor nog meer aandacht voor de Nederlandse literatuur voor publiek dat niet op de beurs aanwezig was. Zo werd een mural ter ere van Cees Nooteboom door street artist Zenk One gerealiseerd en ging schrijver Gideon Samson in gesprek met jongeren die weinig in aanraking komen met jeugdboeken. Simone Atangana Bekono, Nikki Dekker en Ellen Deckwitz wisselden brieven uit met Italiaanse auteurs Ginevra Lamberti, Paola Moretti en Marta Barone. Tijdens de Salone lazen ze hun brieven live voor en vertelden ze over hun contacten, overeenkomsten en verschillen.

Questo senso di ospitalità è stato rafforzato dalle attività permanenti all'interno dello stand: i visitatori hanno potuto creare maioliche in stile Delft con la loro citazione letteraria preferita, guidati da Gert Jan Pos, oppure generare poesie personalizzate grazie alla Poem Booth interattiva dello studio VOUW, che univa fotografia, intelligenza artificiale e i versi della poetessa Ellen Deckwitz. Ogni ora venivano prodotte 100 "maioliche letterarie" e la Poem Booth ha generato ben 7.500 poesie.

Lo stand ha ospitato numerosi incontri con autori, sessioni sulla traduzione letteraria, un omaggio a Cees Nooteboom e la registrazione di podcast dal vivo. Gli scrittori hanno presentato i loro ultimi libri nelle sale del Salone, mentre gli illustratori hanno incantato i bambini con laboratori di disegno. Uno degli appuntamenti più affollati è stato l'incontro con Ilja Leonard Pfeijffer e Christian Greco, direttore del Museo Egizio e console onorario dei Paesi Bassi a Torino. Non sono mancati i momenti dedicati alla stampa e i firmacopie. I feedback da parte di editori, visitatori e di tutti i partner coinvolti sono stati estremamente positivi: la presenza olandese è stata lodata per la solidità del programma, la varietà degli autori e la qualità degli eventi.

Anche in città, nell'ambito del programma parallelo SaloneOFF, sono stati protagonisti numerosi autori e artisti olandesi. Il SaloneOFF ha contribuito a dare ulteriore visibilità alla letteratura dei Paesi Bassi, raggiungendo un pubblico esterno alla fiera. ZenkOne, per esempio, ha realizzato un murale in omaggio a Cees Nooteboom, mentre lo scrittore Gideon Samson ha dialogato con giovani che raramente entrano in contatto con i libri per ragazzi. Simone Atangana Bekono, Nikki Dekker e Ellen Deckwitz si sono scambiate lettere con le colleghe italiane Ginevra Lamberti, Paola Moretti e Marta Barone, e le hanno poi lette a Torino di fronte al pubblico, raccontando cosa le accomuna e cosa le distingue.

Hallo – Ciao!

I Paesi Bassi sono ospiti d'onore alla 37a edizione del Salone Internazionale del Libro di Torino. Con il motto La scoperta dell'Olanda, la Fondazione nederlandese per la letteratura partecipa quest'anno al Salone con 18 autori e oltre 50 incontri, e ti invita a scoprire la ricchezza e la varietà della letteratura olandese in tutte le sue sfumature.

Si può parlare di una letteratura olandese senza cadere nei cliché? È di certo una letteratura che non ama i fronzoli: realista, pragmatica, diretta. Ma sotto questa sobrietà apparente pulsa una curiosità viva, un desiderio costante di interrogare il mondo, riflettendo con lucidità su temi sociali, politici e culturali. E nella saggistica e nella letteratura per ragazzi, gli autori olandesi sorprendono con un'abilità rara: sanno parlare delle cose difficili con leggerezza e umorismo, e affrontare quelle leggere con profonda serietà.

Il nostro stand **Spazio Paesi Bassi** (Oval V06-W05) riflette l'identità culturale dei Paesi Bassi. Le linee fluide simboleggiano le correnti d'aria e d'acqua, forme organiche che conferiscono al design un senso di movimento, un aspetto essenziale della vita quotidiana olandese, dove ogni abitante possiede in media 1,3 biciclette.
Ogni giorno ospitiamo qui diversi autori olandesi ***(Voci dai Paesi Bassi)***, con presentazioni di nuovi libri, vodcast e illustrazioni, e diamo la parola ai traduttori.
Potete sfogliare i libri di tutti gli autori olandesi presenti e acquistarli alla **Libreria Internazionale Luxemburg** all'interno del nostro Spazio Paesi Bassi.

Illustratori olandesi disegneranno dal vivo e nel workshop giornaliero ***Blu dipinto di blu*** potete disegnare direttamente voi la vostra maiolica! Potete progettare e decorare la vostra piastrella blu Delft con citazioni letterarie da portare a casa. Infine, sempre nello Spazio Paesi Bassi trovate l'innovativo ***Specchio Riflesso – La Poem Booth***, dove sperimentare che la letteratura non è più limitata alla carta. Mettetevi davanti allo specchio, premete il pulsante e la Poem Booth scriverà una poesia appositamente per voi, grazie all'intelligenza artificiale e all'opera della poetessa Ellen Deckwitz.

Le voci dall'Olanda

Il calendario degli eventi non solo vi farà conoscere i più grandi nomi della narrativa e della saggistica olandese per il 2025, ma anche i migliori autori di libri per bambini, poeti e illustratori. Ecco i nomi dei 18 autori presenti alla manifestazione.

Simone Atangana Bekono
Olivier van Beemen
Marieke ten Berge
Hanna Bervoets
Jan Brokken
Ellen Deckwitz
Mathijs Deen
Nikki Dekker
Yorick Goldewijk
Tom Hofland
Marc ter Horst
Auke Hulst
Aimée de Jongh
Dido Michielsen
Anya Nievierra
Ilja Leonard Pfeijffer
Floor Rieder
Gideon Samson



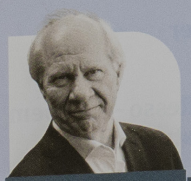
Molti autori che presentano i loro libri in questi giorni al Salone hanno ricevuto prestigiosi premi letterari italiani. Questi successi non sarebbero possibili senza il lavoro dei traduttori, alcuni dei quali saranno ospiti del nostro stand.


Simone Atangana Bekono
"Com'erano visibili le prime scintille"


Olivier van Beemen
"Cattivi custodi"

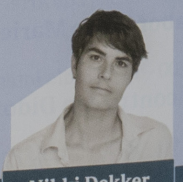

Marieke ten Berge
"Luce" &
"Tra mare e terra"

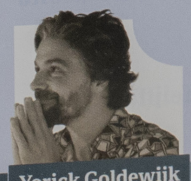

Hanna Bervoets
"Benvenuti nel regno del male invisibile"


Jan Brokken
"La Scoperta dell'Olanda"


Ellen Deckwitz
"Fisica avanzata"


Mathijs Deen
"Il regno del Reno"


Nikki Dekker
"Diepdiepblauw"


Yorick Goldewijk
"Mille e io"


Tom Hofland
"Il cannibale"









Turijn is in de eerste plaats een publieksbeurs, waar lezers, auteurs en uitgevers elkaar ontmoeten in een levendige en toegankelijke sfeer. Hoewel er een B2B-component is, met name in het Rights Centre, ligt de nadruk op het leggen van contacten en de verkoop van boeken. De signalen uit het Rights Centre waren dit jaar positief, met veelbelovende gesprekken over de aankoop van Nederlandse titels. Dit suggereert dat het aantal Nederlandse boeken dat in Italië wordt vertaald en uitgegeven in de komende jaren zal toenemen, zowel bij uitgevers die al ervaring hebben met Nederlandse literatuur als bij nieuwe geïnteresseerde partijen.

Het gehele programma in Turijn met meer dan 50 activiteiten en de namen van de schrijvers is hier te vinden.

Il Salone di Torino è in primo una fiera dedicata al grande pubblico, dove lettori, autori ed editori si incontrano in un'atmosfera vivace e accessibile. Pur esistendo una componente professionale, in particolare nel Rights Centre, l'accento è posto sui contatti diretti e sulla vendita di libri. Ma anche i segnali provenienti dal Rights Centre quest'anno sono stati particolarmente positivi, con conversazioni promettenti sull'acquisizione di titoli olandesi. Nel prossimo anno si prevede un aumento delle traduzioni e pubblicazioni di libri dei Paesi Bassi in Italia, sia da parte di editori già attivi in quest'ambito che di nuove realtà interessate.

L'intero programma con oltre cinquanta attività e i nomi degli autori è disponibile qui.



Workshop van Gert-Jan Pos.
Workshop di Gert-Jan Pos.



Poem Booth



Ton Meijer, *Be Opera!*

Jan Brokken presenteert *De ontdekking van Holland.*
Jan Brokken presenta **La scoperta dell'Olanda.**



Workshop van Marieke ten Berge.
Workshop di Marieke ten Berge.



Volle zaal voor de presentatie van *Alkibiades* met Ilja Leonard Pfeijffer en de directeur van het Egyptisch Museum Christian Greco.
Sala gremita per la presentazione di Alcibiade *con Ilja Leonard Pfeiffer e il direttore del Museo Egizio Christian Greco.*



Deelnemers aan het project *You Have a New Friendship Request*:
Partecipanti al progetto Hai una nuova richiesta di amicizia:
Simone Atangana Bekono, Nikki Dekker, Ellen Deckwitz, Ginevra Lamberti, Paola Moretti, Marta Barone.

Festivaletteratura

Festivaletteratura is een van de belangrijkste literaire festivals van Italië en vindt elk jaar in september plaats in Mantua. Vijf dagen lang verandert de stad in een bruisend podium voor schrijvers, dichters en denkers uit de hele wereld, met lezingen, gesprekken en culturele evenementen.

Tijdens de editie van 2025, in het kader van *La scoperta dell'Olanda*, presenteerde Festivaletteratura een omvangrijke focus op Nederlandse literatuur met maar liefst acht auteurs uit Nederland: Jan Brokken, Judith Koelemeijer, Guus Kuijer, Eva Meijer, Ilja Leonard Pfeijffer, Marc ter Horst, Frank Westerman en Willem-Jan Verlinden. Deze groep vertegenwoordigt het hele palet van de Nederlandse literatuur – van fictie tot non-fictie, kinder- en jeugdboeken en biografieën. Naast publieksontmoetingen en presentaties stond er ook een theatervoorstelling op het programma: een toneelbewerking van Het boek van alle dingen van Guus Kuijer. Aan deze geliefde auteur werd bovendien een ode gedaan met een muurschildering van Floor Rieder, aangebracht op een buitenmuur van de bibliotheek in de wijk Lunetta.

Festivaletteratura, uno dei più importanti festival letterari d'Italia, si svolge ogni anno a settembre a Mantova. Per cinque giorni, la città si trasforma in un vivace palcoscenico per scrittori, poeti e pensatori da tutto il mondo, con letture, incontri e appuntamenti culturali.

Nell'edizione 2025, nell'ambito di **La scoperta dell'Olanda**, *Festivaletteratura ha ospitato un focus sulla letteratura olandese con otto autori dai Paesi Bassi: Jan Brokken, Judith Koelemeijer, Guus Kuijer, Eva Meijer, Ilja Leonard Pfeijffer, Marc ter Horst, Frank Westerman e Willem-Jan Verlinden. Questo gruppo rappresenta tutta la ricchezza della letteratura olandese: dalla narrativa alla saggistica, dai libri per ragazzi ai graphic novel e alle biografie. Oltre agli incontri con il pubblico e alle presentazioni, il programma ha incluso anche una riduzione teatrale di Il libro di tutte le cose di Guus Kuijer. A questo amatissimo autore è stato inoltre reso omaggio con un murale realizzato da Floor Rieder su una parete esterna della biblioteca del quartiere Lunetta.*



Podcast *La scoperta dell'Olanda*

De Italiaanstalige podcast *La scoperta dell'Olanda* werd gerealiseerd door vertaler en literair bemiddelaar Antonio De Sortis en is een boeiende reis door de hele Nederlandse literatuur – van de 'Gouden Eeuw' via de koloniale literatuur tot aan vandaag, in al haar genres. De podcast is bedoeld voor wie nieuwsgierig is naar de Nederlandse letteren, maar ook voor kenners die hun blik willen verdiepen. Elke aflevering heeft een eigen thema en verkent boeken en schrijvers die het Nederlandse literatuurlandschap vormgeven. Het is te beluisteren op Spotify.

Il podcast La scoperta dell'Olanda, *realizzato dal traduttore e mediatore letterario Antonio De Sortis, è un viaggio appassionante nella letteratura olandese – dal "Secolo d'Oro" ai giorni nostri, in tutti i suoi generi. Il podcast è pensato per chi vuole avvicinarsi alla letteratura dei Paesi Bassi, ma anche per chi già la conosce e desidera approfondirla. Ogni episodio ha un suo tema e prende in esame libri e scrittori che contribuiscono a dare forma al panorama letterario olandese. Disponibile su Spotify.*

Vertalers *Traduttori*

La scoperta dell'Olanda schonk bijzondere aandacht aan de literair vertalers Nederlands-Italiaans, vanuit de overtuiging dat het bevorderen van kwaliteit en bewustwording rond literair vertalen essentieel is voor het promoten van (goede) literatuur. Vertalers speelden dan ook een hoofdrol binnen het programma van de Nederlandse stand op de Salone del Libro in Turijn, met tal van ontmoetingen waarin zij centraal stonden, inclusief een bijzonder publieksgesprek tussen Jan Brokken en zijn Italiaanse vertaalster Claudia Cozzi. Daarnaast diende Claudia Di Palermo als moderator bij een tweedaagse vertaalworkshop in Turijn voor tien beginnende en opkomende vertalers rond een tekst van Auke Hulst.

Maar ook buiten Turijn kreeg de vertaalkunst een prominente plek: in oktober 2024 vond in Rome de allereerste Laboratorio neerlandico plaats in de Casa delle Traduzioni. Deze driedaagse workshop werd bijgewoond door een groot aantal vertalers Nederlands-Italiaans. Ook aanwezig was Arnon Grunberg, auteur van de tekst die centraal stond in de workshop. Zo benadrukte La scoperta dell'Olanda dat vertalen niet slechts overdracht is, maar een creatieve, culturele daad.

La scoperta dell'Olanda ha dedicato particolare attenzione ai traduttori letterari neerlandese-italiano, nella convinzione che promuovere la qualità e la consapevolezza intorno alla traduzione letteraria sia essenziale per la diffusione della (buona) letteratura. I traduttori hanno avuto un ruolo di primo piano nel programma dello stand olandese al Salone del Libro, con numerosi incontri a loro dedicati, incluso uno speciale dialogo pubblico tra Jan Brokken e la sua traduttrice italiana Claudia Cozzi. Inoltre, Claudia Di Palermo ha moderato un workshop per traduttori esordienti ed emergenti su un testo di Auke Hulst.

Ma anche al di fuori di Torino l'arte della traduzione ha avuto un posto di rilievo: nell'ottobre 2024 si è tenuto a Roma il primo Laboratorio neerlandico presso la Casa delle Traduzioni. A questo workshop di tre giorni ha partecipato un folto gruppo di traduttori letterari dal neerlandese all'italiano. Presente anche Arnon Grunberg, autore del testo al centro del laboratorio. In questo modo La scoperta dell'Olanda ha voluto sottolineare che la traduzione non è semplice trasferimento, ma un atto culturale creativo a tutti gli effetti.



Antonio De Sortis

Vertalers (*traduttori*) Claudia Cozzi, Elisabetta Svaluto, Claudia Di Palermo en Stefano Musilli.

Vakgroepen *Neerlandistica*

Het postennet Italië en het Nederlands Letterenfonds werken al jarenlang samen met de vakgroepen Nederlands van de universiteiten in Rome, Milaan, Triëst, Napels en Bologna, en ontwikkelt met hen culturele projecten. *La scoperta dell'Olanda* bood een kans om deze samenwerking een nieuwe impuls te geven. De vakgroepen namen actief deel aan het programma met diverse initiatieven, zoals de vodcast *La lingua che unisce* (gemaakt door studenten van de SSLMIT Triëst en mede ondersteund door de Nederlandse Taalunie) en het symposium *Anne Franks voetstappen in Italië* (28 maart 2025). Professoren Franco Paris en Marco Prandoni verzorgden bovendien een essaybundel met uiteenlopende onderwerpen binnen de Nederlandse literatuur, *L'Olanda riscoperta* (LuoghInteriori), gepresenteerd op de Salone del Libro in Turijn.

Le rappresentanze diplomatiche olandesi in Italia e la Fondazione olandese per la letteratura collaborano da molti anni con le sezioni di neerlandistica delle università di Roma, Milano, Trieste, Napoli e Bologna, sviluppando insieme a loro progetti culturali. La scoperta dell'Olanda *è stata l'occasione per rinnovare questa sinergia. Le sezioni hanno partecipato attivamente al programma con diverse iniziative, come il vodcast* La lingua che unisce *(realizzato dagli studenti della SSLMIT di Trieste e sostenuto anche dalla Nederlandse Taalunie) e il simposio Anne Franks voetstappen in Italië. I professori Franco Paris e Marco Prandoni hanno inoltre curato la raccolta di saggi sulla letteratura olandese* L'Olanda riscoperta *(LuoghInteriori), presentata al Salone del Libro di Torino.*

Street Art *Arte urbana*

In het kader van *La scoperta dell'Olanda* ontwikkelde INWARD (Nationaal Observatorium voor Urban Creativity) het project *Crealiterary. Urban Artists & Novel Writers*. Twee kunstenaars werden uitgenodigd om muurschilderingen te maken geïnspireerd op grote Nederlandse boeken, ter gelegenheid van twee speciale etappes van het programma: de Salone del Libro in Turijn en het Festivaletteratura in Mantua. In het Palavela in Turijn bracht Zenk One een eerbetoon aan *In de bergen van Nederland* van Cees Nooteboom. In Mantua schilderde Floor Rieder een buitenmuur van de bibliotheek in de wijk Lunetta, geïnspireerd op *Het boek van alle dingen* van Guus Kuijer. Het project werd gerealiseerd met de steun van de culturele verenigingen Il Cerchio e le Gocce en Without Frontiers, Lunetta a Colori.

Nel quadro di La scoperta dell'Olanda, *INWARD (Osservatorio Nazionale sulla Creatività Urbana) ha sviluppato il progetto* Crealiterary. Urban Artists & Novel Writers. *Due artisti sono stati chiamati a realizzare opere pittoriche murali ispirate a grandi libri olandesi in concomitanza con due tappe speciali del programma: il Salone di Torino e il Festivaletteratura di Mantova. Al Palavela di Torino, Zenk One ha reso omaggio a Le montagne dei Paesi Bassi di Cees Nooteboom. A Mantova, Floor Rieder ha dipinto una parete esterna della biblioteca del quartiere Lunetta ispirandosi a Il libro di tutte le cose di Guus Kuijer. Il progetto si è avvalso del contributo delle associazioni culturali Il Cerchio e le Gocce e Without Frontiers, Lunetta a colori.*



Muurschildering van ZenkOne in Turijn.
Murale di ZenkOne a Torino.

Muurschildering van Floor Rieder in Mantua.
Murale di Floor Rieder a Mantova.







Vooruitblik *Guardando avanti*

La Scoperta dell'Olanda is nog niet over: auteurs zullen het Bel Paese blijven bezoeken om hun recent vertaalde publicaties te presenteren. De goede relaties met Italiaanse uitgevers en festivals zijn door deze campagne nog meer geconsolideerd. Er is een ware gemeenschap gecreëerd waarin eenieder aan hetzelfde doel werkt.

Naar verwachting zal de interesse voor Nederlandse auteurs de komende jaren verder groeien, net zoals toen Nederland in 2016 gastland was op de Frankfurter Buchmesse. Dit bleek een ware springplank voor de Nederlandse literatuur in Duitsland waarvan de effecten nog steeds te merken zijn. De verwachting is dat meer Nederlandse titels vertaald zullen worden naar het Italiaans, meer auteurs zullen afreizen naar Italië om hun publicaties te presenteren aan het zeer geïnteresseerde Italiaanse publiek en dat de Nederlandse literatuur onder een breder Italiaans publiek bekend zal worden. Wat daar bovendien aan bijdraagt zijn de (nauwe) betrekkingen die tijdens de campagne *La scoperta dell'Olanda* zijn onstaan onder andere met festivals, beurzen, uitgeverijen en journalisten.

De taak is aan ons: het Nederlands Letterenfonds, de Nederlandse vakgroepen in Italië, de literair vertalers en de culturele afdeling van het postennetwerk Italië om samen te werken en adequaat te blijven ingaan op de vraag van de Italiaanse literaire sector, zodat de investeringen in dit literatuurjaar volledig benut worden. We hopen dat de positieve resultaten van deze campagne zullen zorgen voor een vliegwieleffect. En door nu door te pakken, kunnen we duurzame groei en langdurige voordelen realiseren. De opgedane banden met de Italiaanse vakpers zullen hierbij zeer nuttig zijn.

La scoperta dell'Olanda *non finisce qui: gli autori continueranno a visitare il Bel Paese per presentare le loro ultime pubblicazioni. Grazie a questa campagna, i buoni rapporti con editori e festival si sono ulteriormente consolidati, dando vita a una vera e propria comunità in cui tutti lavorano a un obiettivo comune.*

Si prevede che nei prossimi anni l'interesse per gli autori olandesi crescerà ancora, proprio come accadde nel 2016, quando i Paesi Bassi furono ospiti d'onore alla Buchmesse di Francoforte: un vero trampolino di lancio per la letteratura olandese in Germania, i cui effetti sono visibili ancora oggi. Ci si aspetta che un numero sempre maggiore di titoli olandesi venga tradotto in italiano, che sempre più autori viaggino in Italia per presentare le proprie opere e che la letteratura olandese diventi conosciuta presso un pubblico sempre più vasto. A contribuire a questo risultato saranno anche le (strette) relazioni stabilite durante La scoperta dell'Olanda con festival, fiere, case editrici e giornalisti.

La responsabilità è nostra: della Fondazione olandese per la letteratura, delle sezioni di neerlandistica delle università italiane, dei traduttori letterari e dell'ufficio Cultura della rete diplomatica dei Paesi Bassi in Italia. Solo collaborando e rispondendo in modo adeguato alla domanda del settore editoriale italiano potremo sfruttare appieno gli investimenti fatti quest'anno. Agendo ora, potremo garantire una crescita sostenibile e benefici duraturi. I legami costruiti con la stampa culturale italiana saranno fondamentali in questo processo.

Auteurs en boeken

Autori e libri

		Uitgegeven door *Pubblicato da*	Vertaald door *Tradotto da*
Kader Abdolah	*Quel che cerchi, cerca te* ('Wat je zoekt, zoekt jou', Prometheus)	Iperborea	E. Svaluto
Simone Atangana Bekono	*Com'erano visibili le prime scintille* ('Hoe de eerste vonken zichtbaar waren', Lebowski)	Ensemble	P. Filia
Olivier van Beemen	*Cattivi custodi* ('Ondernemers in het wild', Prometheus)	Add	O. Amagliani C. Nardo
Marieke ten Berge	*Luce* ('Rana', Lemniscaat)	Clichy	O. Amagliani
Hanna Bervoets	*Benvenuti nel regno del male invisibile* ('Welkom in het rijk der zieken', Pluim)	Mondadori	F. Sfondrini
Gershwin Bonevacia	*Ho comprato una bicicletta* ('Ik heb een fiets gekocht', Das Mag)	Ensemble	P. Filia
Joël Broekaert	*Una storia del mondo in dieci legumi (+ due)* ('De wereldgeschiedenis in twaalf bonen', A. Contact)	Sonda	M. Baldelli A. Chiappini
Ellen Deckwitz	*Fisica avanzata* ('Hogere natuurkunde', Pluim)	Valigie Rosse	P. Lanfranchi
Mathijs Deen	*Il fiume infinito* ('De grenzeloze rivier', Thomas Rap)	Iperborea	C. Nardo
Yorick Goldewijk	*Mille e io* ('Duizend & ik', Ploegsma)	Carlo Gallucci	V. Freschi
Babs Gons	*Fallo comunque* ('Doe het toch maar', Atlas Contact)	Ensemble	P. Filia
Tom Hofland	*Il cannibale* ('De menseneter', Querido)	Carbonio	L. Pignatti
Ineke Holzhaus	*In luce* ('In licht', Azul Press)	Di Felice	P. Filia
Rico Hop	*I combina disastri* ('Dwars & co. Tielt', Lannoo)	Terre di Mezzo	V. Freschi
Marc ter Horst	*Controcorrente* ('Rugzwemmen', Gottmer)	La Nuova Frontiera	O. Amagliani
Auke Hulst	*I bambini della terra selvaggia* ('Kinderen van het ruige land', J.M. Meulenhof)	Carbonio	D. Santoro
Mark Janssen	*A casa* ('Thuis', Lemniscaat)	Lapis	A. Riccioni
Aimée de Jongh	*Il signore delle mosche* ('Heer van de vliegen', Scratchbooks)	Mondadori	L. De Palma
Judith Koelemeijer	*Etty Hillesum. Il racconto della sua vita* ('Etty Hillesum', Balans)	Adelphi	C. Di Palermo
Enne Koens	*Quell'estate con Yente* ('Die zomer met Jente', Luitingh-Sijthoff)	Camelozampa	O. Amagliani
Guus Kuijer	*Florian Knol* ('Florian Knol', Querido)	Camelozampa	V. Freschi
Geert Mak	*Il sogno dell'Europa nel XXI secolo* ('Grote verwachtingen', Atlas Contact)	Fazi	F. Sfondrini C. Di Palermo A. Liberati

Eva Meijer	*Il soldato era un delfino* (‘De soldaat was een dolfijn’, Cossee)	Nottetempo	C. Nardo
Dido Michielsen	*Figlia di due mondi* (‘Engel en kinnari’, Hollands Diep)	Nord	A. Storti
Max Nieuwdorp	*Noi siamo i nostri ormoni* (‘Wij zijn onze hormonen’, De Bezige Bij)	Codice	M.C. Coldagelli
Anya Niewierra	*Il cammino* (‘De Camino’, Luitingh-Sijthoff)	Neri Pozza	D. Santoro
Ilja Leonard Pfeijffer	*Alcibiade* (‘Alkibiades’, De Arbeiderspers)	Ponte Alle Grazie	C. Cozzi
Francien Regelink	*Strafare* (‘Druks’, Blossom Books)	Le Plurali	M.C. Coldagelli
Loes Riphagen	*Tutto quello che c’è da sapere sugli gnomi di città* (‘Het kabouterboek’, Gottmer)	Terre di Mezzo	V. Freschi
Jan Paul Schutten Floor Rieder	*Il mistero dell’universo* (‘Het mysterie van niks’, Gottmer)	L’ippocampo	L. Làdavan
Edward van de Vendel Annet Schaap	*Misha. Io, i miei tre fratelli e un coniglio* (‘Misjka’, Querido)	Sinnos	L. Pignatti
Frank Westerman	*Bestiario artico* (‘Zeven dieren bijten terug’, Querido)	Iperborea	F. Panzeri



Het team *La squadra*

Jan Steinz
Stella Di Meo
Babs van Lieshout
Stefano Musilli

Met de onmisbare steun van vele collega's van het Letterenfonds en de Ambassade, aan wie wij onze dank uitspreken.
Con il supporto indispensabile di tanti colleghi della Fondazione e dell'Ambasciata, che ringraziamo.

Persagent *Ufficio stampa*

Patrizia Renzi

Fotograaf *Fotografa*

Marianna Bertoni

Grafische identiteit en social media *Identità grafica e social media*

Isola Studio (Valeria Beccari, Marianna Bertoni, Rana Ali, Rodny Aquino)

Contacten *Contatti*

Nederlands Letterenfonds
Collaborazioni culturali tra Italia e Paesi Bassi
The Netherlands in Italy (Instagram)

Afdeling Internationale literaire manifestaties, Nederlands Letterenfonds
Ufficio Manifestazioni letterarie internazionali, Fondazione olandese per la letteratura

j.steinz@letterenfonds.nl

Culturele afdelingen van de Ambassade en het Consulaat-Generaal van Nederland in Italië
Uffici Cultura dell'Ambasciata e del Consolato Generale dei Paesi Bassi in Italia

ROM-PCZ@minbuza.nl
MIL-PCZ@minbuza.nl



De ontdekking gaat door!
La scoperta continua!